

УДК 37:811.615.1(09)

Л. Г. БУДАНОВА

доктор педагогічних наук, доцент
Національний фармацевтичний університет, м. Харків**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ
ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ
ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ**

У статті розглянуто питання підготовки з іноземної мови здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Фармація». Зазначено, що сьогодні висувуються нові вимоги щодо вивчення іноземних мов. Розглянуто рівні володіння англійською мовою та відповідні вимоги. На прикладі Національного фармацевтичного університету проаналізовано структуру курсів «Англійська мова» та «Англійська мова за професійним спрямуванням». Визначено мовні компетенції, якими студенти спеціальності «Фармація» повинні володіти після вивчення практичного курсу «Англійська мова».

Ключові слова: здобувач, вища фармацевтична освіта, структура курсу, спеціальність «Фармація», рівень володіння, іноземна мова, практичний курс.

Інтеграція України в європейський та світовий простір зумовлює нове бачення основної мети викладання англійської мови. Англійська мова сьогодні повинна стати структурним компонентом моделі підготовки фахівців з вищою фармацевтичною освітою нового покоління.

Підготовка з іноземної мови здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Фармація» здійснюється, з одного боку, з урахуванням пропозицій факультетів щодо оптимізації процесу навчання англійській мові студентів, а також удосконалення умов навчання завдяки використанню новітніх комунікативних методик та поліпшенню матеріально-технічної бази, на основі якої реалізуватиметься процес іншомовного навчання, а з іншого – нагальною суспільною потребою в підготовці конкурентоспроможних фахівців, яких вимагає ринок праці.

Актуальність статті зумовлена зростанням ролі вивчення англійської мови й реформуванням системи освіти в Україні в межах її участі в Болонському процесі, що висуває нові вимоги щодо вивчення іноземних мов.

Метою статті є висвітлення процесу формування професійно орієнтованої іншомовної компетенції в здобувачів вищої фармацевтичної освіти.

Завдання статті – здійснити аналіз підготовки здобувачів вищої фармацевтичної освіти за дисципліною «Іноземна мова» на прикладі Національного фармацевтичного університету.

Так, за Рекомендаціями Комітету Ради Європи з питань освіти (1998), випускники вищих немовних навчальних закладів мають володіти професійно орієнтованими іншомовними навичками та вміннями в усіх видах мовленнєвої компетенції, рівень сформованості яких визначається на основі освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця (табл. 1).

Таблиця 1

Професійно орієнтовані рівні володіння іноземною мовою

Рік навчання	Рівень	Назва професійно орієнтованого рівня
1 курс	A2 B1	Середній (Waystage) Рубіжний (Threshold Professional)
2 курс	B2	Просунутий (Vantage Professional)
Слухачі освітньо-кваліфікаційного рівня «доктор філософії»	C1 C2	Автономний (Effective Professional) Компетентний (Mastery Professional)

Рівні володіння англійською мовою – глобальна шкала. Згідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти, існує шість рівнів володіння мовою, які були розроблені Асоціацією мовних експертів ALTE (The Association of Language Testers in Europe): *інтродуктивний* (Breakthrough або A1), *середній* (Waystage або A2), *рубіжний* (Threshold або B1), *просунутий* (Vantage або B2), *автономний* (Effective Operational Proficiency або C1) і *компетентний* (Mastery або C2). Вони охоплюють проміжок від базового до практично бездоганного рівня володіння мовою. На них зорієнтовані навчальні посібники з будь-якої європейської мови, довідники, словники, тести. Загальний опис рівнів володіння іноземною мовою подано в табл. 2.

Таблиця 2

Рівні володіння англійською мовою

Рівень	Характеристика
1	2
A1 (Breakthrough) <i>Інтродуктивний</i>	Може розуміти та вживати побутові повсякденні вирази, а також будувати елементарні речення з метою задоволення конкретних потреб. Може відрекомендуватись або представити когось. Може запитувати й відповідати на запитання про деякі деталі особистого життя, про людей, про речі тощо. Може взаємодіяти на простому рівні, якщо співрозмовник говорить повільно й чітко та готовий прийти на допомогу
A2 (Waystage) <i>середній</i>	Може розуміти ізольовані фрази та широко вживані вирази, необхідні для повсякденного спілкування у сферах особистого побуту, сімейного життя, здійснення покупок, місцевої географії, роботи. Може спілкуватись у простих і звичайних ситуаціях, де потрібен простий та прямий обмін інформацією на знайомі та звичні теми. Може описати простими мовними засобами вигляд свого оточення, найближче середовище й усе, що пов'язано зі сферою безпосередніх потреб
B1 (Threshold) <i>Рубіжний</i>	Може розуміти основний зміст чіткого нормативного мовлення на теми, близькі й часто вживані на роботі, у навчанні, під час дозвілля тощо. Може вирішити більшість проблем під час перебування в країні, мова якої вивчається. Може просто й зв'язано висловитись на знайомі теми або теми особистих інтересів. Може описати досвід, події, сподівання, мрії тощо
B2 (Vantage) <i>просунутий</i>	Може розуміти основні ідеї тексту як на конкретну, так і на абстрактну тему, зокрема вести дискусії за фахом. Може вільно спілкуватись з носіями мови. Може чітко, детально висловитись на широке коло тем, висловлювати свою думку з певної проблеми, наводячи різноманітні аргументи за і проти

Продовження табл. 2

1	2
C1 (Effective Operational Proficiency) <i>автономний</i>	Може розуміти широкий спектр достатньо складних та об'ємних текстів і розпізнавати імпліцитне значення. Може висловлюватись швидко і спонтанно без помітних утруднень, пов'язаних з пошуком засобів вираження. Може ефективно і гнучко користуватись мовою у суспільному житті, навчанні та роботі. Може чітко, логічно, детально висловлюватись на складні теми, демонструючи свідоме володіння граматичними структурами, конекторами та зв'язними програмами висловлювання
C2 (Mastery) <i>компетентний</i>	Може розуміти без утруднень практично все, що чує або читає. Може вилучити інформацію з різних усних чи письмових джерел, узагальнити її і зробити аргументований виклад у зв'язній формі. Може висловлюватись спонтанно, дуже швидко й точно, диференціюючи найтонші відтінки смислу в доволі складних ситуаціях

Загальною метою викладання та вивчення практичного курсу англійської мови для майбутніх фармацевтів є підготовка студентів до ефективної комунікації в їхньому професійному оточенні. Тому програма передбачає, що комунікативні мовні компетенції будуть формуватися для адекватної поведінки в реальних ситуаціях академічного та професійного життя. У табл. 3 на прикладі Національного фармацевтичного університету наведено структуру курсів «Англійська мова» та «Англійська мова за професійним спрямуванням» для здобувачів вищої освіти.

Таблиця 3

Структура курсів «Англійська мова» та «Англійська мова за професійним спрямуванням» у Національному фармацевтичному університеті

Рік навчання	Назва курсу	К-ть годин аудиторної роботи	Рівень володіння іноземною мовою
1	2	3	4
Перший	Курс «Англійська мова (міжнародний стандарт) Спеціальності «Фармація», «Клінічна фармація», «Технології парфумерно-косметичних засобів», «Технології фармацевтичних препаратів»	150	A2–B1
	Спеціальності «Маркетинг», «Менеджмент організацій», «Менеджмент», «Економіка підприємства», «Лабораторна діагностика»	180	
	Спеціальність «Біотехнологія»	165	
Другий	Курс «Англійська мова за професійним спрямуванням» (міжнародний стандарт) Спеціальності «Фармація», «Клінічна фармація», «Менеджмент організацій», «Менеджмент»	120	B2

Продовження табл. 3

1	2	3	4
	Спеціальності «Технології фармацевтичних препаратів», «Економіка підприємства»	180	
	Спеціальність «Біотехнологія»	165	
	Спеціальність «Лабораторна діагностика»	90	
Слухачі освітньо-кваліфікаційного рівня «доктор філософії»		180	C1–C2

У результаті вивчення практичного курсу «Англійська мова» студенти повинні володіти відповідними мовними компетенціями, такими як:

– *граматична компетенція* – знання та вміння користуватися граматичними ресурсами мови розглядається як цілісний механізм виконання комунікативних завдань у межах цієї ситуації;

– *семантична компетенція* – здатність слухачів усвідомлювати й контролювати організацію змісту, інтегрується в розвиток мовленнєвої комунікативної компетенції;

– *фонологічна, орфографічна та орфоепічна компетенції* формуються лише настільки, наскільки це є необхідним для усної та письмової комунікації в межах професійного середовища;

– *соціокультурна компетенція* – невід’ємна частина змісту програми ІМ спрямована на розвиток розуміння й тлумачення різних аспектів культури й мовної поведінки в професійному середовищі;

– *професійна комунікативна компетенція* формується у слухачів для реальних професійних сфер і ситуацій.

У результаті вивчення практичного курсу «Англійська мова» студенти повинні також володіти такими вміннями: аудіювання, говоріння, діалогічне, мовлення, монологічне мовлення, читання.

Висновки. Отже, сьогодні знання іноземної мови – це ключ до успіху в сучасному світі, де спілкування іноземними мовами та обробка величезних обсягів інформації набуває дедалі більшого значення. Майбутнє фармацевтичної галузі неможливе без молодих висококваліфікованих фахівців, і кожен студент повинен усвідомлювати, що майбутнє фармації залежить від набутих знань та вмінь використовувати їх на благо людства, тому необхідно створювати належні умови для якісної іншомовної підготовки фахівців на організаційному, науково-методичному та матеріально-технічному рівнях.

Список використаної літератури

1. Артемчук Л. М. Комп'ютерне оцінювання професійних знань в структурі підготовки медичних сестер : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2003. 19 с.
2. Борова Т. А. Самокорекція процесу засвоєння знань учнями основної школи : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Київ, 2001. 15 с.
3. Буданова Л. Г. Використання тестових завдань у процесі вивчення іноземних мов. *Педагогіка, психологія та медіко-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту* : зб. наук. пр. Харків, 2007. Вип. 5. С. 11–14.
4. Громовик Б. П. Неперервна фармацевтична освіта в Україні: науково-методичні аспекти управлінсько-економічної підготовки : монографія. Львів, 2012. 166 с.
5. Accreditation Standards for Continuing Pharmacy Education. Accreditation Council for Pharmacy Education. URL: http://www.acpe-accredit.org/pdf/CPE_Standards_Final.pdf (дата звернення: 10.01.2018).
6. Bloom B. S. Human Characteristics and School Learning. *Text-book*. New York. 1976. 345 p.
7. Council of Europe. Proceedings of the Seminar on the Role and Training of Community Pharmacists. *Report*. Strasbourg, 1991. P. 2–4.
8. FIP: Good Pharmaceutical Education Practice. Academic Pharmacy Section. *Draft results of World Congress on Pharmacy Education*. New Orleans, 2004. P. 15–45.

Стаття надійшла до редакції 22.01.2018

Буданова Л. Г. Формирование профессионально ориентированной иноязычной компетенции у соискателей высшего фармацевтического образования

В статье рассмотрены вопросы подготовки по иностранному языку соискателей высшего образования по специальности «Фармация». Отмечено, что сегодня выдвигаются новые требования по изучению иностранных языков. Рассмотрены уровни владения английским языком и соответствующие требования. На примере Национального фармацевтического университета проанализирована структура курсов «Английский язык» и «Английский язык по профессиональному направлению». Определены языковые компетенции, которыми студенты специальности «Фармация» должны обладать после изучения практического курса «Английский язык».

Ключевые слова: соискатель, высшее фармацевтическое образование, структура курса, специальность «Фармация», уровень владения, иностранный язык, практический курс.

Budanova L. Formation of Professionally Oriented Foreign Language Competences for Higher Education Graduates

The article deals with the issues of preparation for foreign language applicants for higher education in the specialty «Pharmacy». It is noted that today there are new requirements for the study of foreign languages. Levels of English proficiency and related requirements are considered: Breakthrough or A1, Waystage or A2, Threshold or B1, Vantage or B2, Effective Operational Proficiency or C1 and Mastery or C2. At the same time, on the example of the National University of Pharmaceutical, the structure of the course «English language» and «English language in proficiency» are analyzed. The general goal of teaching and learning a practical English course for future pharmacists is to prepare students for effective communication in their professional environment. Therefore, the program suggests that communicative language competences will be formed for adequate behavior in real academic and professional life situations. The language competences that students of the specialty «Pharmacy» have to possess after studying the practical course «English language» are determined. As a result of studying the practical course «English language», students have to know appropriate linguistic competencies:

grammatical competence as the knowledge and ability to use the grammatical resources of the language is considered as a holistic mechanism for the implementation of communication tasks in the given situation; semantic competence, which examines the ability of students to understand and control the organization of content, integrates into the development of speech communicative competence; phonological, spelling and orthographic competences are formed only to the extent necessary for oral and written communication within the professional environment; socio-cultural competence is aimed at developing understanding and interpretation of various aspects of culture and linguistic behavior in the professional environment; professional communicative competence is formed in listeners for real professional spheres and situations.

Key words: *applicant, higher pharmaceutical education, course structure, specialty «Pharmacy», level of proficiency, foreign language, practical course.*